

Lehdistötiedote

Luxemburg, 31. tammikuuta 2022

EU:n energiaveropolitiikat ja ilmastotavoitteet eivät kohtaa toisiaan

Energiaverotuksella voidaan tukea pyrkimyksiä torjua ilmastonmuutosta, mutta nykyisissä verotustasoissa ei oteta huomioon, miten paljon eri energianlähteet saastuttavat. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tänään julkaisemassa katsauksessa selostetaan, kuinka energiaverot, hiilen hinnoittelu ja energiatuet edistävät EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista. Vaikka uusiutuvan energian tuet ovat lähes nelinkertaistuneet vuosina 2008–2019, fossiilisten polttoaineiden tuet ovat pysyneet melko saman tasoisina viime vuosikymmenen ajan. Näin on siitä huolimatta, että Euroopan komissio ja jotkin jäsenvaltiot ovat sitoutuneet vaiheittain lakkauttamaan fossiilisten polttoaineiden tuet. Tarkastajat kuvaavat päättäjien kohtaamia haasteita: energiaverotuksen yhdenmukaisuus olisi varmistettava toimialasta toiseen ja energiankantajasta toiseen, fossiilisten polttoaineiden tukia olisi vähennettävä ja ilmastotavoitteet olisi sovittava yhteen yhteiskunnallisten tarpeiden kanssa.

”Energiaverotus, hiilen hinnoittelu ja energiatuet ovat tärkeitä välineitä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Meidän mielestämme keskeinen kysymys on, kuinka kytkeä sääntelytoimenpiteet ja rahoitustoimenpiteet lujemmin toisiinsa ja kuinka löytää näiden kahden oikea yhdistelmä”, toteaa katsauksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Viorel Ștefan. *”Pyrimme katsauksessamme antamaan oman panoksemme energian hintaa ja ilmastonmuutosta koskevaan keskusteluun sekä erityisesti niihin piakkoin käytäviin keskusteluihin, jotka koskevat energiaverodirektiivin tarkistusehdotusta.”*

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma on strategia, jonka tavoitteena on tehdä EU:sta ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä. Komissio aikoo osana tätä strategiaa mukauttaa energiaverotusta ilmastotavoitteisiin. Energiaverolainsäädännön tarkistaminen tuo Euroopan unionin ratkaistavaksi useita haasteita ja edellyttää lisäksi yksimielisyyttä neuvostossa.

Yksi haasteista on varmistaa yhdenmukaisuus kaikkialla EU:ssa samoin kuin sellaisten toimialojen ja energiankantajien osalta, joita on aiemmin kohdeltu suotuisammin. Nykyisen energiaverodirektiivin nojalla energianlähteitä, jotka saastuttavat enemmän, voidaan verottaa kevyemmin kuin joitakin hiilitehokkaampia energianlähteitä. Esimerkiksi kivihiltä verotetaan kevyemmin kuin maakaasua ja joitakin fossiilisia polttoaineita merkittävästi kevyemmin kuin sähköä. Lisäksi vaikka suurin osa jäsenvaltioista verottaa polttoaineita ankarasti, monet muut jäsenvaltiot pitävät verot lähellä direktiivin mukaista vähimmäistasoa, mikä voi vääristää sisämarkkinoita. Alhaiset hiilen hinnat ja alhaiset fossiilisten polttoaineiden energiaverot lisäävät vihreämmän teknologian suhteellisia kustannuksia ja viivästyttävät energiasiirtymää.

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen katsauksen keskeiset tiedot. Katsaus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Tarkastajat toteavat, että vaikka joillakin energiatuilla voidaan edistää siirtymää kohti vähemmän hiili-intensiivistä taloutta, fossiilisten polttoaineiden tuet estävät tehokasta energiasiirtymää. Jäsenvaltiot tukevat fossiilisia polttoaineita yhteensä yli 55 miljardilla eurolla vuodessa, ja 15 jäsenvaltiota käyttää fossiilisten polttoaineiden tukiin enemmän varoja kuin uusiutuvan energian tukiin. EU ja sen jäsenvaltiot ovat sitoutuneet siihen, että fossiilisten polttoaineiden tuet lopetetaan asteittain vuoteen 2025 mennessä. Tämä siirtymä tulee olemaan yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti haastava. Erityisesti jos koetaan, että joitakin ryhmiä tai toimialoja kohdellaan epäoikeudenmukaisesti, siirtymä kohti vihreämpää taloutta voi aiheuttaa vastaanhangottelua. Energiaverotus voi vaikuttaa merkittävästi myös kotitalouksiin, mikä voi saada aikaan energiaverojen vastustusta. Määrät, jotka kotitaloudet käyttävät energiaan (mukaan lukien lämmitykseen ja liikenteeseen), vaihtelevat huomattavasti. Paikoin energia voi viedä yli 20 prosenttia kotitalouden tuloista. Näin on esimerkiksi Tšekin ja Slovakian köyhimmissä kotitalouksissa. Riskiä siitä, että verouudistuksia ei hyväksyttäisi, on aiheellista vähentää. Tarkastajat viittaavat suosituksiin, joita useat kansainväliset järjestöt ovat jo antaneet. Niinpä verouudistusten yhteydessä olisi alennettava muita veroja ja toteutettava uudelleenjakotoimia samalla kun varmistetaan, että uudistusten syistä tiedotetaan paremmin ja läpinäkyvämmiin.

Komissio julkaisi heinäkuussa 2021 ns. 55-valmiuspaketin. Kyseessä on joukko lainsäädäntöehdotuksia, joiden tarkoituksena on saattaa Euroopan unioni kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen tielle. Tavoitteena on vähintään 55 prosentin vähennys vuoteen 2030 mennessä. Osana tätä pakettia komissio julkaisi myös ehdotuksen energiaverodirektiivin tarkistamiseksi. Ehdotuksen mukaan jäsenvaltiot voivat edelleen alentaa joidenkin toimialojen energiaverokantoja ympäristöön, energiatehokkuuteen ja energiaköyhyyteen liittyvistä syistä. Pakettiin sisältyy myös ehdotus päästökauppajärjestelmän laajentamisesta meriliikenteeseen. Lisäksi siinä otetaan käyttöön erillinen päästökauppajärjestelmä tieliikennettä ja kiinteistöjä varten. Nykyjärjestelmässä maksutta jaettavat päästökauppaoikeudet antavat joillekin markkinatoimijoille mahdollisuuden olla maksamatta osasta hiilidioksidipäästöjään. Maksuttomien oikeuksien vähittäinen poistaminen voi johtaa hiilivuotoon, mikä tarkoittaa sitä, että kasvihuonekaasupäästöt lisääntyvät, koska tuotantoa siirtyy maihin, joissa päästörajoitukset ovat löyhempiä. Tästä syystä oikeuksien vähittäistä poistamista koskevan ehdotuksen yhteydessä annetaan ehdotus hiilirajamekanismin vähittäisestä käyttöönotosta. Tämän uuden mekanismin tarkoituksena on asettaa hinta hiilipäästöille, jotka ovat peräisin tiettyjen tuotteiden tuonnista. Tarkastajat huomauttavat lisäksi, että päätöksentekijöiden olisi näistä ehdotuksista keskustellessaan otettava huomioon sekä ilmastotavoitteet että ehdotusten yhteiskunnalliset vaikutukset.

Taustaa

Tämä tilintarkastustuomioistuimen julkaisu ei ole tarkastuskertomus, vaan katsaus, jossa hyödynnetään tilintarkastustuomioistuimen aiempaa työtä energian, ilmastomuutoksen ja verotuksen aloilla sekä julkisesti saatavilla olevaa tietoa tai nimenomaan tätä katsausta varten kerättyä aineistoa.

Katsaus kattaa ajanjakson vuodesta 2008 heinäkuuhun 2021. Tarkastajat ovat ottaneet huomioon heinäkuun 2021 jälkeen saataville tulleet lisätiedot, jotka koskivat EU:n päästöoikeuksien hintaa (tiedot 30. marraskuuta 2021 saakka) ja energiatukia (tiedot lokakuulta 2021).

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen katsaus *Energiaverotus, hiilen hinnoittelu ja energiatuet* löytyy [tilintarkastustuomioistuimen verkkosivulta](#).

Lehdistö – yhteydenotot

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lehdistöpalvelu: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 551 502